

~ Методологија ~

СПОЉНА ТРГОВИНА - ИНДЕКСИ ИЗВОЗНИХ И УВОЗНИХ ЦИЈЕНА

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичко истраживање трговина робом са иностранством – индекси извозних и увозних цијена у Републици Српској проводи се на темељу Статистичког програма Републике Српске за период 2026–2029. године и Закону о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај

Основни циљ ове статистичке активности је приказ података о робној размјени Републике Српске са иностранством.

Јединице посматрања/Извјештајне јединице

Подаци о увозу и извозу односе се на правне субјекте са сједиштем у Републици Српској.

Извор и начин прикупљања података

Извор података за статистику спољне трговине је царински документ, Јединствена царинска исправа о увозу и извозу робе (ЈЦИ).

Јединствена царинска исправа је документ који декларант (пословни субјект или друга овлашћена особа, нпр. шпедитер) подноси царинарници приликом царинења робе. У ЈЦИ се уписују подаци везани за поступак царинења и подаци везани за потребе статистике и осталих корисника. За прикупљање и контролу исправности јединствених царинских исправа одговорна је Управа за индиректно опорезивање БиХ - Одјељење за царине. Републички завод за статистику преузима од Управе за индиректно опорезивање контролисане јединствене царинске исправе, припремљене за аутоматску обраду података и статистички их обрађује и објављује у складу са међународним препорукама.

Обухват

Статистика спољне трговине обухвата сав промет робе која се извози из земље и која се увози у земљу, а која је хомогена према врсти производа, земљи поријекла, одредишту, начину плаћања и моменту преласка границе.

У складу са европским стандардима, подаци се обухватају према систему специјалне трговине, што значи да се поред редовног извоза и увоза, обухвата и извоз и увоз по основу процеса оплемењивања, тј. обрада и дорада, а искључује се привремени извоз и увоз. Из укупне вриједности увоза и извоза искључен је увоз и извоз остварен од стране физичких лица.

Из обраде за израчунавање индекса извозних и увозних цијена (јединичних цијена) искључују се слиједећи слогови:

1. производи који немају податак било за количину, било за вриједност или који се не појављују у неком од посматраних периода;
2. они слогови чији је елементарни индекс вриједности изван интервала (0.5, 2) односно интервала $[0.5 * \text{медијан}, 2 * \text{медијан}]$, при чему је медијан израчунат према *CPA* областима;
3. електрична енергија – јер се израчунавање ради на нето маси, а не на допунској јединици мјере.

Индекси се рачунају према *Paasche* формули:

$$P_k(1Q, Y) = \frac{\sum_{\{cn8\}_k} val(cn8, 1Q, Y)}{\sum_{\{cn8\}_k} \frac{val(cn8, 1Q, Y)}{Ind(cn8, 1Q, Y)}}$$

гдје су:

cn8 - производ према *CN* класификацији,
Q - тромјесечје,
Y - година,
Val - вриједност

Ind – елементарни индекс који се рачуна према формули:

$$Ind(cn8,1Q,Y) = \frac{unit_value(cn8,1Q,Y)}{unit_value(cn8,Y-1)}$$

(unit value – јединична вриједност за дати CN у датом кварталу, дате године).

Као базна година узима се 2010. година.

Класификације и номенклатуре

За прикупљање података о извозу и увозу робе и декларисање у поступку царинења, користи се Хармонизовани систем (ХС) назива и бројчаног означавања роба Свјетске царинске организације.

Индекси из спољне трговине прате и објављују се према Класификацији дјелатности (КД Рев.2) и Стандардној међународној трговинској класификацији (СМТК Рев.4).

Публиковање

Подаци се објављују за ниво Републике Српске у тромјесечним и годишњим саопштењима “Индекси извозних и увозних цијена Републике Српске”.

Припремила:

Сања Стојчевић Увалић

Посљедње ажурирање:

27. март 2026.